

Special Issue:

"Hunters-gathers and Early farmers – searching and finding of archaic societies"

Guest Editor: Jan Eigner

EDITORIAL

SLAVOMIL VENCL

Archaeologist doc. PhD. Slavomil Vencl, DrSc. (October 18, 1936, Dlouhá Třebová – June 23, 2019, Prague) was an employee of the Institute of Archaeology of the Academy of Sciences in Prague for most of his professional career. He was one of those Czech archaeologists whose research results transcended the borders of our country. This is also a reason why I welcomed the idea of Zdeňka Nerudová to dedicate one issue of the journal *Anthropologie* to him. It was on the pages of this periodical that Vencl published a summary of his PhD dissertation in 1970, which he had defended at Charles University in Prague three years earlier. The paper title '*Das Spätpaläolithikum in Böhmen*' recalls one of the great topics covered by his theoretical and field activities. In the 1960s, Vencl, as one of the first scholars in Central Europe, revealed and specified the Late Palaeolithic, i.e. a period of about two thousand years between the Magdalenian and the beginning of the Holocene. However, he dealt with a much broader range of topics and periods, partly inspired by his own excavations. These chronologically span the periods of the Middle Paleolithic, especially the Gravettian and the Magdalenian, the Late Palaeolithic, the Mesolithic and often also later periods. The systematic excavation at Hostim near Beroun in Central Bohemia stands out, with a documented ground plan layout of a tent-like dwelling and a broad range of finds, including so called art (a monograph published in 1995).

The most noticeable features of Vencl's work were an effort to look at problems from several different

FIGURE 1. S. Vencl a A. N. Rogačev in front of the profile of the brickyard in Dolní Věstonice, Early 1960s.

FIGURE 2. S. Vencl in Bylany by Kutná Hora, 1982.

points of view and a broader chronological and spatial perspective. Although he preferred multidisciplinary cooperation, he primarily understood archaeology as a human science. He became author of numerous studies from the area of 'archaeology of the unfound,' which are still being read and cited not only in Czech archaeology. This is a series of seemingly thematically incoherent but concise and elaborate texts. Their main lead is the idea that 'absence of evidence does not prove non-existence of phenomena.' He also dealt with methodology, the future development of archaeology, and the history of the discipline.

In addition to archaeology, Vencl's scope of interest also included small graphic art. His collection consisting of thousands of artworks reflects the systematic nature and sophistication of the collector, but especially his erudition in the field of art history. The riches of this segment of visual arts are mediated, among other things, by four extensive monographs written by him.

The broad scope of Vencl's activities might be the reason why he was not able to process material from

FIGURE 3. Expert commission on Epigravettian site Stadice, 6. 10. 1987. From the left J. Bárta, J. Fridrich, S. Vencl, J. Tyráček, K. Sklenář, J. Kovanda, M. Oliva, L. Seitl. Photo K. Valoch.

FIGURE 4. S. Vencl during the documentation on his excavation in Brtníky on the Czech-Saxon border, Summer 1994.

FIGURE 5. In memoriam Slavomil Vencl. Graphics (colored drypoint) by J. Dajč, 2019.

all his excavations. However, its future publication, which is currently being prepared by Vencl's colleagues and pupils, is facilitated by his meticulous documentation. The undiminishing quality of his papers was guaranteed by his incessant interest in new archaeological literature and field research. He only cautiously changed his opinions and his attitudes were rather consistent (e.g. on the questions of the neolithisation of Central Europe). Despite health limitations, he actively worked until his last days.

The strong generation of archaeologists studying during the first postwar decades is disappearing, including the circle of Vencl's generational peers. Slavomil Vencl remains a very diligent, educated, honest and reliable man in our memories. After overcoming a certain distance, he was friendly and caring for others. He left his mark in Czech, or rather Central European archaeology. This is also reflected in the attached, thematically structured selected bibliography and an overview of his excavations.

In this issue of the journal *Anthropologie*, we collected a total of 8 contributions by 13 authors. Some of the contributors were Vencl's fellow workers, colleagues, or students, others submitted their texts independently. Most contributions pertain to professional subjects familiar to Slavomil Vencl, either from a regional or thematic perspective (the Late Paleolithic, the Neolithic, polished stone industry, Neolithic mines at Sázava, the Příbram region, the surroundings of Komořanské jezero Lake, etc.).

Jan Eigner

SELECTIVE BIBLIOGRAPHY

S. Vencl is the author and co-author of almost 300 scientific articles and 6 monographies. We list a selection which is structured in 5 thematic areas. His complete bibliography until the year 2019 is published in *Archeologické rozhledy* (nr. 49: 168–175, 59: 159–160, 69: 308–309, 71: 688). Selection of Vencl's publications about fine arts is listed in the appendix.

Palaeolithic and Mesolithic

VENCL S., 1964: Pokus o klasifikaci pozdně glaciálních a staroholocenních osídlení okoli Řežabince / Ein Versuch über die Klassifizierung der spätglazialen und altholozänen

Siedlungen in der Umgebung Řežabinec. *Památky archeologické* 55: 233–245.

- VENCL S., 1966: Ostroměřská skupina (Nová pozdně paleolitická skupina v Čechách) / Le groupe d'Ostroměř (nouveau groupe du paléolithique tardif en Bohême). *Archeologické rozhledy* 18: 309–340.
- VENCL S., 1969: Zu den Grobgeräten des Jungpaläolithikums bis Neolithikums. *Jahresschrift für mitteldeutsche Vorgeschichte* 53: 167–177.
- VENCL S., 1970: Mesolitické osídlení Českého krasu / Peuplement mésolithique du Karst de Bohême. *Archeologické rozhledy* 22: 643–657, 739.
- VENCL S., 1970: Das Spätpaläolithikum in Böhmen. *Anthropologie* 8, 1: 3–68.
- VENCL S., 1970: Die böhmische Fazies der Federmesser-Gruppen. In: H. Schwabedissen (Hrsg.): *Fundamenta, Monographien zur Urgeschichte*, A, Bd. 2. Pp: 375–381, 119–124, Köln–Wien.
- VENCL S., 1971: Topografická poloha mesolitických sídlišť v Čechách / The topography of Mesolithic sites in Bohemia. *Archeologické rozhledy* 23: 169–187.
- VENCL S., 1971: Několik paleolitických lokalit z Čech / Einige paläolithische Fundstellen aus Böhmen. *Archeologické rozhledy* 23: 649–668.
- VENCL S., 1977: Aurignacké osídlení v Hradsku, okr. Mělník / Eine Aurignacienbesiedlung in Hradsko, Bez. Mělník. *Archeologické rozhledy* 29: 3–44, 115–117.
- VENCL S., 1977: Nejstarší osídlení Hradce Králové / Die älteste Besiedlung im Raum Hradec Králové. *Archeologické rozhledy* 29: 303–309.
- VENCL S., 1978: Voletiny – nová pozdně paleolitická industrie z Čech / Voletiny – une nouvelle industrie du paléolithique final en Bohême. *Památky archeologické* 69: 1–44.
- VENCL S., FRÖHLICH J., 1978: Dvě nové pozdně paleolitické lokality z jižních Čech / Zwei neue spätpaläolithische Fundstellen in Südböhmen. *Archeologické rozhledy* 30: 14–36, 115.
- VENCL S., 1978: Stopy nejstarší lidské práce ve východních Čechách. Hradec Králové.
- VENCL S., 1979: Le paléolithique tardif en Tchécoslovaquie. In: *La fin des temps glaciaires en Europe. Chronostratigraphie et écologie des cultures du Paléolithique final*. Colloque international du CNRS N° 271. Pp: 847–858, Paris.
- VENCL S., 1981: On containers in the Palaeolithic and Mesolithic. In: *Veröffentlichungen des Museums für Ur- und Frühgeschichte Potsdam* 14/15. Pp: 309–314, Berlin.
- VENCL S. 1982: K otázce zániku sběračko-loveckých kultur. Problematika vztahů mesolitu vůči neolitu a postmesolitických kořistníků vůči mladším pravěkým kulturám / Zur Frage des Untergangs von Jagd- und Sammlerkulturen. Die Problematik der Beziehungen des Mesolithikums zum Neolithikum und der postmesolithischen Jagd- und Sammlergruppen zu zeitgenössischen Landwirtschafts- und Züchterkulturen. *Archeologické rozhledy* 34: 648–694.
- VENCL S., 1982: Starší a střední doba kamenná – paleolit a mezolit. In: *Praehistorica* 9, Nástin evropského pravěku. Pp: 30–47, 155, 161–166, Praha.

- VENCL S., ŠAFÁŘ F., 1982: Pozdně paleolitická stanice z Chocně, okr. Ústí nad Orlicí / Late Palaeolithic site at Choceň, district of Ústí nad Orlicí. *Archeologické rozhledy* 34: 467–479, 579.
- VENCL S., 1986: The role of hunting-gathering populations in the transition to farming: a Central-European perspective. In: M. Zvelebil (Ed.): *Hunters in transition*. Pp: 43–51, Cambridge.
- VENCL S., 1987: The Late Palaeolithic in Bohemia. In: J. M. Burdukiewicz, M. Kobusiewicz (Eds.): *The Late Glacial in Central Europe*. Pp: 121–129, Wrocław.
- VENCL S., 1988: Pozdně paleolitické osídlení v Plzni / Late Palaeolithic site in Plzeň. *Archeologické rozhledy* 40, 3–43.
- VENCL S., 1989: Mezolitické osídlení na Šumavě / Die Mesolithische Besiedlung des Böhmerwaldes. *Archeologické rozhledy* 41: 481–501, 593.
- VENCL S., 1990: K otázkám časoprostorových rozdílů v intenzitě paleolitických a mezolitických osídlení ve střední Evropě / On the questions of spatiotemporal differences in the intensity of Palaeolithic and Mesolithic settlement of central Europe. *Památky archeologické* 81: 448–457.
- VENCL S., 1990: K současnemu stavu poznávání kamenných surovin mezolitu / Zum gegenwärtigen Stand der Erkundung steinerner Rohstoffe im Mesolithikum. *Archeologické rozhledy* 42: 233–243.
- VENCL S., 1991: Mezolitické tábořiště v Hřibojedech, okr. Trutnov / Der mesolithische Lagerplatz in Hřibojedy, Kreis Trutnov. *Archeologické rozhledy* 43: 3–21.
- VENCL S., 1991: On the importance of spatio-temporal differences in the intensity of Palaeolithic and Mesolithic settlement in Central Europe. *Antiquity* 65: 308–317.
- VENCL S., 1991: Interprétation des blessures causées par les armes au Méso lithique. *L'Anthropologie* 95, No. 1: 219–228.
- VENCL S., 1992: Mesolithic settlement on cadastral territory of Sopotnice, district of Ústí nad Orlicí / Mezolitická osídlení v katastru obce Sopotnice, okr. Ústí nad Orlicí. *Památky archeologické* 83: 7–39.
- FRIDRICH J., VENCL S., 1994: Investigations into the Palaeolithic and Mesolithic, 1969–1993. In: 25 Years of Archaeological Research in Bohemia. *Památky archeologické* – Supplementum 1. Pp: 11–22, Praha.
- VENCL S., 1995: *Hostim – Magdalenian in Bohemia*. Památky archeologické, Supplementum 4. Institute of Archaeology, Prague (et O. Fejfar, J. Kovanda, E. Neustupný).
- VENCL S., 1999: Late Upper and Late Palaeolithic in the Czech Republic. *Folia Quaternaria* 70: 289–296.
- VENCL S., FRÖHLICH J., 2001: Prvý doklad mezolitické výtvarné aktivity z Čech? / The first evidence of Mesolithic "artistic" endeavour from Bohemia?. *Archeologické rozhledy* 53: 675–681.
- VENCL S., VALOCH K., 2001: Die paläolithische und mesolithische Besiedlung des Hügels Ládví in Prag 8–Dáblice / Paleolitické a mesolitické osídlení vrchu Ládví v Praze 8–Dáblících. *Památky archeologické* 92: 5–73.
- VENCL S., 2003: K otázce věrohodnosti archeologických map / About the question of the reliability of archaeological maps. In: L. Šmejda, P. Vařeka (Eds.): *Sedmdesát neustupných let*. Pp: 257–271, Plzeň–Praha.
- VENCL S., 2004: K interpretacím magdalénienských nálezů z Putimi 1951–1952 / Zu den Interpretationen der Magdalénien-Funde aus Putim 1951–1952. *Archeologické výzkumy v jižních Čechách* 17: 9–23.
- VENCL S., 2006: Hrubitvaré složky inventáru kultur mladého paleolitu až mezolitu v Čechách / Macrolithic components of the Upper Palaeolithic, Late Palaeolithic and Mesolithic in Bohemia. In: R. Sedláček, J. Sigl, S. Vencl (Eds.): *Vita archaeologica. Sborník Vítka Vokolka*. Pp: 359–363, Hradec Králové – Pardubice.
- VENCL S. (Ed.) et al. 2006 (et J. Fröhlich, I. Horáček, J. Michálek, P. Pokorný, A. Přichystal): *Nejstarší osídlení jižních Čech. Paleolit a mezolit / The earliest settlement of South Bohemia. Palaeolithic and Mesolithic*. Archeologický ústav AV ČR, Praha.
- VENCL S. (Ed.), FRIDRICH J., 2007: *Archeologie pravěkých Čech 2. Paleolit a mezolit*. Archeologický ústav AV ČR, Praha.
- VENCL S., 2009: The Mesolithic and Neolithic in Bohemia. In: J. Burdukiewicz et al. (Eds.), *Understanding the Past: papers offered to Stefan K. Kozłowski*. Pp: 405–410, Warsaw.
- VALOCH K., VENCL S., 2010: Stone axe: surprise or not in the Middle Palaeolithic? In: J. M. Burdukiewicz, A. Wiśniewski (Eds.): *Middle Palaeolithic human activity and palaeoecology: new discoveries and ideas*. Pp: 255–267, Wrocław.
- VENCL S. (ed.), FRIDRICH J., VALOCH K., 2013: *The Prehistory of Bohemia I. The Palaeolithic and Mesolithic*. Archeologický ústav AV ČR, Praha.
- VENCL S., 2019: K problémům interpretací vztahů lokálního mezolitu s neolitem / Problems of interpretation of the Mesolithic/Neolithic relations. *Archeologie ve středních Čechách* 23: 769–783.
- EIGNER J., LIČKA M., PŘICHYSTAL A., VENCL S., ŽÁK K., 2020: Výzkum gravettského a neolitického sídliště v Řevnicích, okr. Praha-západ / The excavation of a Gravettian and Neolithic settlement at Řevnice, Prague-West District. *Archeologie ve středních Čechách* 24, 1: 33–63.
- OLIVA M., VENCL S., 2021: Pozdněglaciální osídlení u Stadic v severozápadních Čechách / Late Epigravettian Site near Stadice in Northwest Bohemia. *Památky archeologické* 112: 5–70.
- Neolithic and Eneolithic**
- VENCL S., 1959: Spondylové šperky v podunajském neolitu / Parure en Spondylus dans le néolithique danubien. *Archeologické rozhledy* 11: 678–680, 699–715, 717–742.
- VENCL S., 1960: Kamenné nástroje prvních zemědělců ve střední Evropě / Les instruments lithiques des premiers agriculteurs en Europe centrale. *Sborník Národního muzea v Praze, A-Historie* 14: 1–91.
- VENCL S., 1961: Studie o šáreckém typu / Studie über den Šárka-Typus. *Sborník Národního muzea v Praze, A-Historie* 15: 93–140.
- VENCL S., 1963: Příspěvek k poznání východočeské skupiny šáreckého stupně keramiky volutové / Ein Beitrag zur Erkennung der ostböhmischen Gruppe des Šárka-Typus der

- Linearkeramik. *Práce Musea v Hradci Králové, B-Vědy společenské* 5: 3–63.
- VENCL S., 1964: K otázce patinace postpaleolitických silexových industrií / The problem of patination of the Post-Palaeolithic silex industries. *Sborník geologických věd, A-Anthropozoikum* 2: 113–130.
- VENCL S., 1967: K otázce datování tzv. vlárského paleolitu / A propos du problème de la datation du soi-disant "Paléolithique de Vlára" des Karpates Blanches. *Sborník FF UK Bratislava, Musaica* 18, 7: 3–13.
- VENCL S., 1968: Zur Frage des Bestehens eines präkeramischen Neolithikums in der Slowakei / Problem istnienia neolitu przedceramicznego na Słowacji. *Acta Archaeologica Carpathica* 10: 39–61.
- VENCL S., 1971: Současný stav poznání postmesolitických štípaných industrií v Československu / On the present state of knowledge of the post mesolithic chipped industry. In: J. K. Kozłowski (red.): *Z badan nad krzemieniarstwem neolitycznym i eneolitycznym*. Pp: 74–99, Kraków – Nowa Huta.
- VENCL S., 1975: Hromadné nálezy neolitické broušené industrie z Čech / Die Hortfunde neolithischen geschliffenen Steingeräts aus Böhmen. *Památky archeologické* 66: 12–73.
- VENCL S., 1976: Příspěvek k poznání holocenní valounové industrie / Ein Beitrag zur Kenntnis des Holozängeröllegerts. *Archeologické rozhledy* 28: 66–82, 116–120.
- VENCL S., 1985: Chipped industry. In: E. Pleslová, *Makotřasy: A TRB Site in Bohemia*, Fontes Archaeologici Pragenses 17. Pp: 165–174, 281, Prahae.
- VENCL S., 1986: Neolitická štípaná industrie ze Žichova, obec Měrunice, okres Teplice / Neolithic chipped industry from Žichov, com. of Měrunice, distr. of Teplice. *Archeologické rozhledy* 38: 483–500, 502–503, 593.
- MICHÁLEK J., PAVLŮ I., VENCL S., ZÁPOTOCKÁ M., 2000: Nová neolitická sídliště (LnK a StK) a žárový hrob v Radčicích, okr. Strakonice, v jižních Čechách / Neue neolithische Siedlungen (LnK und StK) und ein Brandgrab (StK) in Radčice, Kreis Strakonice, in Südböhmen. In: I. Pavlů (Ed.): *In memoriam Jan Rulf*. Památky archeologické – Supplementum 13. Pp: 266–302, Praha.
- VENCL S., DOBEŠ M., ZADÁK J., ŘÍDKÝ J., 2011: K osídlení kultury řívnáčské na východním okraji Prahy / Zur Besiedlung der Řívnáč-Kultur am Ostrand von Prag. *Archeologické rozhledy* 63: 90–135.
- ### Archaeology of the Unfound
- VENCL S., 1961: K otázce interpretace funkce pravěkých předmětů / Zur Frage der Interpretation der Funktion vorzeitlicher Gegenstände. *Archeologické rozhledy* 13: 666–668, 678–693.
- VENCL S., 1968: K otázce interpretace pravěkých staveb / Zur Frage der Deutung der urzeitlichen Bauten. *Archeologické rozhledy* 20: 490–510.
- VENCL S., 1971: Some remarks on the study of prehistoric structures. *American Antiquity* 36, No. 4: 451–455.
- VENCL S., 1979: Nádoby z látek živočišného původu / Gefässe aus Stoffen tierischen Ursprungs. *Archeologické rozhledy* 31: 530–570.
- VENCL S., 1980: K poznání méně nápadných artefaktů / On the recognition of less remarkable artifacts. *Archeologické rozhledy* 32: 521–537.
- VENCL S., 1983: Der Kamm: Ein Beispiel für die Instabilität einer archäologischen Aussage bei einem kontinuierlich bestehenden Phänomen. *Archäologisches Korrespondenzblatt* 13, H. 2: 179–185.
- VENCL S., 1984: Über die Identifizierung der unauffälliger Artefakte. *Ethnographisch-Archäologische Zeitschrift* 25: 729–754.
- VENCL S., 1985: Žaludy jako potravina. K poznání významu sběru pro výživu v pravěku / Acorns as food. Assessing the significance of food-gathering for prehistoric dietary habits. *Archeologické rozhledy* 37: 516–565.
- VENCL S., 1994: K problému sídlišť kultur s keramikou šňůrovou / Some comments on the problem of Corded-Ware culture settlement sites. *Archeologické rozhledy* 46: 3–24.
- VENCL S., 1994: Archeologie žizně / The Archaeology of Thirst. *Archeologické rozhledy* 46: 283–305.
- VENCL S., 1994: Nádoby z organických hmot v archeologických nálezech / Containers made of organic materials in archaeology. *Archeologické rozhledy* 46: 527–532.
- VENCL S., 1994: The Archaeology of Thirst. *Journal of European Archaeology* 2: 299–326.
- VENCL S., 1996: Acorns as food: again / A znovu: žaludy jako potravina. *Památky archeologické* 87: 95–111.
- VENCL S., 2012: Ötzi: muž z tyrolského ledovce optikou archeologie nenalezeného / Ötzi: Tyrolean Iceman from the perspective of archaeology of the phenomenon "unfound". *Archeologie západních Čech* 4: 90–102.
- VENCL S., 2019: Pohřbívání z perspektivy nedochovaného / Burial behaviour from the perspective of the unpreserved or unfound. *Archeologie ve středních Čechách* 23: 7–43.
- ### Warfare
- VENCL S., 1979: Počátky zbraní. K otázce poznatelnosti pravěké výzbroje / The origins of weapons. On the question of recognizability of prehistoric arms. *Archeologické rozhledy* 31: 640–694.
- VENCL S., 1983: K problematice fortifikací v archeologii / Fortifications and their problems in archaeology. *Archeologické rozhledy* 35: 284–315.
- VENCL S., 1984: Stopy zranění zbraněmi jako archeologický pramen poznání vojenství / Traces of injuries by weapons as archaeological evidence of warfare. *Archeologické rozhledy* 36: 528–545.
- VENCL S., 1984: War and Warfare in Archaeology. *Journal of Anthropological Archaeology* 3: 116–132.
- VENCL S., 1984: Otázky poznání vojenství v archeologii / Problems relating to the knowledge of warfare in archaeology. Archeologické studijní materiály 14. Archeologický ústav ČSAV, Praha.
- VENCL S., 1999: Stone Age Warfare. In: J. Carman, A. Harding (Eds.): *Ancient Warfare – Archaeological Perspectives*. Pp: 57–72, 255, Stroud.
- VENCL S., 2019: Herxheim as evidence of the existence of long-distance wars in prehistory / Herxheim jako doklad

existence vzdálených válek v pravěku. *Archeologie ve středních Čechách* 23: 387–401.

Varia

- VENCL S., 1988: The problem of disappearance of hunter-gatherer societies in prehistory. Archaeological evidence and testimonies of classical authors / Problém zániku kořistnických společností v pravěku. Archeologické doklady a svědectví starověkých autorů. *Listy filologické* 111, č. 3: 129–143.
- VENCL S., 1991: Fragments of clay daub as a source of information on prehistoric architecture / Mazanice jako pramen poznání pravěkého stavebnictví. *Památky archeologické* 82: 406–411.
- VENCL S., 1995: K otázce věrohodnosti svědectví povrchových průzkumů / Surface survey and the reliability of its results. *Archeologické rozhledy* 47: 11–57.
- MALKOVSKÝ M., VENCL S., 1995: Quartzites of north-west Bohemia as Stone Age raw materials: environs of the towns of Most and Kadaň, Czech Republic / Křemence SZ Čech jako suroviny doby kamenné: Mostecko a Kadaňsko. *Památky archeologické* 86: 5–37.
- VENCL S., 2000: Archeologie a etika / Archaeology and ethics. *Archeologické rozhledy* 52: 428–441.
- VENCL S., 2001: Souvislosti chápání pojmu "nálezový celek" v české archeologii / The term "find complex" in Czech archaeology: its use and misuse. *Archeologické rozhledy* 53: 592–614.
- VENCL S., 2002: Lothar Zottz: o něm i o nás / Lothar Zottz: über ihn und über uns. *Archeologické rozhledy* 54: 837–850.
- RATAJ J., ŠOLLE M., VENCL S., 2003: Vzpomínky pracovníků Státního archeologického ústavu v Praze. *Archeologické rozhledy* 55: 139–165.
- VENCL S., 2009: Úvahy nad Archeologií pravěkých Čech / Reflections on the "Archaeology of Prehistoric Bohemia". *Archeologické rozhledy* 61: 554–566.
- VENCL S., 2009 (et J. Beneš, M. Blájerová, E. Opravil, L. Peške, I. Světlík): Pravěké osídlení jeskyně Martina, k. ú. Tetín, okr. Beroun / Prehistoric settlement of the Martina Cave (Tetín, distr. Beroun). *Památky archeologické* 100: 5–48.
- VENCL S., ZADÁK J., 2010: Keramický depot mohylové kultury střední doby bronzové z Prahy 9 – Běchovic / Middle Bronze Age Tumuli culture pottery deposit in Prague 9 – Běchovice. *Archeologické rozhledy* 62: 211–258.
- VENCL S., 2016: Pravěké zápalné oběti: případ knovízských objektů z Prahy 9 – Běchovic / Prehistoric burnt offerings: the case of the Knovíz culture features from Prague 9 – Běchovice. *Archeologie ve středních Čechách* 20: 277–305.
- VENCL S., 2016: Antropofagie jako jedna z forem pravěkého násilí / Cannibalism as one of the forms of violence in prehistory. *Archeologie ve středních Čechách* 20: 555–572.
- VENCL S., 2017: Proroci, apoštolové, misionáři versus kupec Sámo / Prophets, apostles, missionaries versus the merchant Samo. *Archeologie ve středních Čechách* 21: 9–15.
- VENCL S., FEJFAR O., HLAVÁČ J., HORÁČEK I., CHOCHOL J., KOMAŠKO A., KOVANDA J., KYSELÝ R., PEŠKE L., STRÁNSKÁ P., SVĚTLÍK I., 2020: Pravěké nálezy ze Sisyfovy propasti (Tetín, okres Beroun) / Prehistoric finds from the Sisyfos Chasm (Tetín, Bohemian Karst, Beroun District). *Český kras* 46: 5–27.
- Fine art (monographs)**
- VENCL S., 2000: České exlibris. Historie a současnost / The Czech Bookplate. Past and Present. Hollar, Praha.
- VENCL S., 2012: České grafické novoročenky / Czech New Year prints. Nová tiskárna Pelhřimov.
- VENCL S., 2015: Česká příležitostná grafika / Czech occasional graphics. Nová tiskárna Pelhřimov.
- VENCL S., 2018: Moderní exlibris v českých zemích / Modern bookplates in the Czech Republic. Nová tiskárna Pelhřimov.

Compiled by J. Eigner and L. Šlesingerová.

MAIN PALAEOLITHIC AND MESOLITHIC EXCAVATED SITES

- Brtníky (Děčín district), Mesolithic rockshelter-site, rescue excavation 1994; unpublished.
- Hostim (Beroun district), Magdalenian site, excavated systematically 1963–1969; *Vencl 1995*.
- Hradsko (Mělník district), Early Upper Palaeolithic site, part of the excavation of the Early Medieval hillfort 1971–1973; *Vencl 1977*.
- Hřibojedy (Trutnov district), Mesolithic site, trenches 1978; *Vencl 1991*.
- Lubná (Rakovník district), Gravettian sites III a IV, rescue excavation (site III) and trenches (site IV) 1961; only preliminary published (e.g. *Vencl 2013*: 85 with refs.)
- Ostroměř (Jičín district), Late Palaeolithic site, trenches 1964; *Vencl 1966*.
- Plzeň-Roudná (Plzeň district), Late Palaeolithic site, rescue excavation 1978; *Vencl 1988*.
- Praha-Dáblice, Ládví Hill, Middle Palaeolithic site with younger settlement, rescue and test excavation 1973; e.g. *Vencl - Valoch 2001*.
- Putim, Lhota u Kestřan (Písek district), Late Palaeolithic and Mesolithic settlement around Řezabinec pond, rescue excavation and trenches 1963; e.g. *Vencl 1964*.
- Radim (Kolín district), Middle Palaeolithic site, intensive field survey 1964–1989; unpublished.
- Stadice (Ústí nad Labem district), rescue excavation 1987; *Oliva - Vencl 2021*.
- Tetín, Martina Cave (Beroun district), polycultural prehistoric settlement, rescue and systematic excavation 1975–1976, 1978, 1982; *Vencl 2009*.
- Voletiny (Trutnov district), Late Palaeolithic site, trenches 1976; *Vencl 1978*.
- Zadní Třebaň (Beroun district), Middle Palaeolithic site, intensive field survey 1970–1985; unpublished.